

Elektronická komunikace prostřednictvím datových schránek

PhDr. Markéta Grečová
Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s.

Konference „Economy and Law“
Karlovy Vary

Informační společnost

- Moderní společnost
  - ICT – součástí naší každodennosti
- Počítačová *versus* informační gramotnost
- Informační průmysl
- Moderní veřejná správa = reakce na vývoj společnosti

eGovernment

- Electronic government : elektronická veřejná správa
- Komponent *e-* nese význam slova *elektronický*, tj.:
  - 1) „existující v elektronické podobě“;
  - 2) „související s využíváním informačních a komunikačních technologií (počítačů, počítačových sítí apod.), založený na nich“.

Viz Opavská, Z. *Komponenty E-, I-, M- v nové slovní zásobě* in Neologizmy v dnešní češtině, dostupné z <http://lexiko.ujc.cas.cz/download/15.pdf>

Reforma veřejné správy

➤ Strategie rozvoje služeb informační společnosti 2008 – 2012

Text dostupný z:

http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/mvcr/tiskove/92892.html

➤ Klíčové oblasti:

- Základní registry,
- Univerzální kontaktní místo,
- Zaručená a bezpečná elektronická komunikace,
- Vlastní služby pro informační společnost,
- Digitalizace datových fondů a jejich archivace.

Cíle zavádění datových schránek

- Časová úspora (datovou zprávu lze odeslat z počítače kdykoliv)
- Finanční úspora (náklady na poštovné)
- Sjednocení dosavadních forem elektronických podání zejména u pravidelně se opakujících úkonů směřujících zejména k ČSSZ, FÚ aj.
  - K termínu „*podání*“ – „Podání je úkonem směřujícím vůči správnímu orgánu. Podání se posuzuje podle svého skutečného obsahu a bez ohledu na to, jak je označeno.“

viz §37,1 z. č. 500/2004 Sb. správního řádu, ve znění pozdějších předpisů

Zřízení datové schránky

- Povinně (ze zákona) zřídí datovou schránku ministerstvo vnitra ČR
  - Orgánům veřejné moci bezodkladně po jejich vzniku,
  - Notářům a soudním exekutorům bezodkladně po jejich zapsání do zákonem stanovené evidence, s výjimkou advokátů a daňových poradců (s odkladem k 1.7.2012),
  - Osobám zapsaným v obchodním rejstříku.
- Dobrovolně (na žádost) zřídí datovou schránku Ministerstvo vnitra ČR do 3 dnů od podání bezplatné žádosti
  - Fyzickým osobám,
  - Podnikajícím fyzickým osobám a právnickým osobám, jimž není datová schránka zřizována ze zákona.

Osoby zapisované v obchodním rejstříku

- Osobám zapsaným v obchodním rejstříku, tj.
  - Fyzickým osobám při splnění zákonem stanovených podmínek pro zápis do obchodního rejstříku,
  - Veřejným obchodním společností,
  - Komanditním společností,
  - Společností s ručením omezeným,
  - Akciovým společností,
  - Družstvům aj.

vzniká povinnost mít zřízenou datovou schránku.

- Výjimku tvoří osoby zapsané v tzv. podrejstřících:
  - S (společenství vlastníků bytových jednotek),
  - N (nadace a nadační fondy),
  - O (obecně prospěšné společnosti).

Použití datových schránek

- Povinné – doručování mezi orgány veřejné moci vzájemně i vůči osobám, které mají zřízenou datovou schránku.
- Nepovinné - provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob (i pro osoby, které mají datovou schránku zřízenou ze zákona).
- Použití pro soukromoprávní komunikaci (nepovinné).
  - Placená Služba České pošty „Poštovní datová zpráva“
  - Možné od 1. 7. 2010
  - <http://www.postovnidatovazprava.cz/>

Kritizované momenty provozu datových schránek

- Koncepce datové schránky:
  - Datová schránka je konstruována jako krátkodobé úložiště datových zpráv (90 dní).
- Problematické momenty:
  - Doručování,
  - Konverze dokumentů,
  - Archivace datových zpráv,
  - Uživatelské „nepohodlí“.

Viz: 8. průzkum AMSP ČR - Názory podnikatelů na elektronickou komunikaci s úřady. Dostupný z: <http://www.amspace.cz/8-pruzkum-amspace-cr-nazory-podnikatelu-na-elektronickou>

Doručování

- Kritizovaným momentem je tzv. „doručení fikcí“, resp. jeho přílišná tvrdost
- *„Dokument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu. Nepřihlásí-li se tato osoba ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení.“* (§17 odst. 3 z. č. 300/2008 o elektronických úkonech a automatizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů)
  - Toto ustanovení má zabraňovat „nevyzvedávání zásilek na poště“.
  - Je kritizováno pro přílišnou tvrdost, např. vůči osobám, kteří se octnou v důsledku nemoci či úrazu připoutáni na nemocniční lůžko.

Pozn.:

- Doručování poštovních datových zpráv fikcí není možné. Příjemce musí přijetí zprávy potvrdit - bezplatně.

Automatická konverze dokumentů

- Kritika ji považuje za přenos nákladů z veřejného na soukromý sektor
- „Konverzí se rozumí úplné převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo datovém souboru, ověření shody obsahu těchto dokumentů a připojení ověřovací doložky, nebo úplné převedení dokumentu obsaženého v datové zprávě do dokumentu v listinné podobě a ověření shody obsahu těchto dokumentů a připojení ověřovací doložky. Dokument, který provedením konverze vznikl, má stejné právní účinky jako ověřená kopie dokumentu, jehož převedením výstup vznikl.“ (§22 odst. 1 a 2 z.č. 300/2008 o elektronických úkonech a automatické konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů)
- Automatická konverze:
  - Z moci úřední – provádějí orgány veřejné moci v rámci své působnosti.
  - Na žádost (za úplatu, 30 Kč/A4) např. CzechPoint.

Pozn:

Pouhým vytištěním dokument vzniká jeho kopie.

Archivace datových zpráv

- Kritizovaným momentem je koncepce datové schránky jako krátkodobého úložiště: Informační systém datových schránek uchovává zprávu maximálně 90 resp. 100 dní, v případě fikce doručení.
- Dlouhodobá archivace – možná řešení
  - Komerční služby – tzv. důvěryhodné archivy,
  - Automatická konverze dokumentů,
  - Uložení datové zprávy i s její „obálkou“ prodlouží její platnost na max. 1rok (pokud je dokument opatřen elektronickým podpisem) nebo na 2 až 5 let (pokud je dokument opatřen časovým razítkem).
    - Po expiraci platnosti certifikátu, na kterém je založen elektronický podpis/značka na dokumentu, nelze ověřit platnost podpisu, tedy nelze konvertovat.
  - <http://www.datoschranky.cz/platnost-datove-zpravy.htm>

Uživatelské „nepohodlí“

- Nutné technické vybavení - přístup do datové schránky je možný jen prostřednictvím počítače s přístupem k internetu.
- Pravidelná aktualizace softwaru – představuje určité časové zdržení.
- Pravidelná obměna přístupového hesla, pokud zvolíme možnost nastavení trvalého hesla, pak s vědomím snížené bezpečnosti (tj. kumulace bezpečnostních rizik).

Zdroje:

- 8. průzkum AMSP ČR - Názory podnikatelů na elektronickou komunikaci s úřady. Dostupný z: <http://www.amsp.cz/8-pruzkum-amsp-cr-nazory-podnikatelu-na-elektronickou>
- Budiš, P. Hřebíková I. Datové schránky, Anag, Olomouc 2010, ISBN 978-80-7263-617-4. 287 s.
- Macková, A. Štědroň, B. Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem včetně souvisejících zákonů a prováděcích předpisů. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, 528 s. ISBN 978-80-7357-472-7.
- Opavská, Z. *Komponenty E-, I-, M- v nové slovní zásobě* in Neologizmy v dnešní češtině, dostupné z <http://lexiko.ujc.cas.cz/download/15.pdf>
- Peterka, J. Datové schránky: Co dnes s elektronickými cary papíru? Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/datove-schranky-co-dnes-s-nbsp-elektronickymi-cary-papiru/>
- Peterka, J. Datové schránky: Kde ještě po roce zeje díra? Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/datove-schranky-kde-jeste-po-roce-zeje-dira/>
- Platnost datové zprávy: <http://www.datoschranky.cz/platnost-datove-zpravy.htm>
- Poštovní datová zpráva: <http://www.postovnidatovazprava.cz/>
- Smejkal, V. *Datové schránky po roce* dostupné z: http://ihned.cz/1-10078260-45023570-000000_print-d3
- Strategie rozvoje služeb informační společnosti na období 2008 – 2012 Text dostupný z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/mvcr/tiskove/92892.html
- Zlatuška, J. Perspektivy rozvoje informační společnosti v ČR. Dostupné z: <http://www.issz.cz/archiv/1999/sbornik/cz.zlatuska.htm>

Děkuji za pozornost